

Chad Sweeney neix a Oklahoma l'any 1970, actualment ensenya literatura i poesia a la Universitat de Michigan. És autor de tres llibres de poesia, *Parable of Hide and Seek* (2010), *Arranging the Blaze* (2009), *A Mirror to Shatter the Hammer* (2006). Amb David Holler, Sweeney edita la revista literària *Parthenon West Review*, una revista de poesia contemporània, de traducció i d'assaig.

L'any 2012 apareix *Wolf's Milk. The lost notebook of Juan Sweeney*. (Ed. Forklift_Books, Cincinnati, Ohio), d'on tradueixo aquest poema. L'autor dels versos és un *supra alter-ego* del poeta anomenat 'Juan Sweeney de les Mines del Coure' que, com s'explica, va viure fa segles a Andalusia, Irlanda, Oklahoma i Bolívia, però que, de fet, encara ha de néixer. El llibre és pensat en anglès però escrit en espanyol i després traduït de nou a l'anglès pel seu descobridor, el nostre Chad, a partir d'un manuscrit supervivent. Aquest llibre és una mostra de com la traducció no és només la llengua d'Europa com va assenyalar Umberto Eco, sinó la llengua del món.

Chad Sweeney, "The lost notebook of Juan Sweeney de las minas de cobre. Translated by Chad Sweeney". Ed. Forklift, Ink. 2010

Chad Sweeney, "La llibreta perduda de Juan Sweeney de les mines de coure. Traduït per Chad Sweeney". Traducció al català per Anna Aguilar-Amat.

Nota del traductor a l'anglès

No sabem gaire sobre la vida de Juan Sweeney de les Mines del Coure. Va créixer a Andalusia, Irlanda, Oklahoma i Bolívia; va viure fa segles, però, de fet, encara ha de néixer. Vicente Huidobro va escriure en una carta a Sweeney: "El qui llegeix aquests poemes desitja anihilació i amor en igual mesura. Es tasta el metall, com si es tractés d'un cinturó d'asteroids fet de trens vells que passessin per sobre". Juan Sweeney s'estimava més muntar a l'esquena dels trens que ser-hi assegut a dins; li agradava el formatge i el whisky i sovint havia estat comparat al poeta trobador Cavalcanti, pel seu estil de vida iconoclasta i d'intrigues amb les dones de la cort. Va inspirar la caracterització del cavaller errant de Cervantes, Don Quixot, i paradoxalment, l'heroi arquetípic de Byron.

D'allò que s'ha pogut reunir, se'n desprèn que la producció de Sweeney incloïa *Instruccions per al meu traductor*, *El llibre humit de les llúdrigues*, *La finestra secreta de l'iconoclasta* i *Crits des de les mines de coure*. Tot el que resta d'aquesta vasta producció de Juan Sweeney són els fragments que es recullen aquí. Pels voltants del temps en què Sweeney va desaparèixer, ell mateix va cremar totes les còpies personals dels seus llibres, i en els anys següents els seus llibres van desaparèixer misteriosament de les biblioteques més importants del món. Es diu que una còpia completa dels seus treballs roman a una habitació tancada de la Biblioteca de Tlón, on ningú no hi ha pogut accedir durant segles. Sortosament, la cosina de Sweeney, Alicia Ramirez Ortega Hurtado Matamoros Pardo Casado Santamaria Bustos Hortigüela López López va llegir

la bogeria als ulls de Juan, i abans que ell tingués el seu rampell, va amagar aquest petit feix de planes que va descobrir el 2005.

Sweeney proclamava sempre que ell pensava en Anglès i escrivia en Espanyol, per tal que els executors de la Inquisició i els futurs feixistes de la guerra Civil Espanyola s'ennueguessin amb els seus poemes. Per aquesta raó jo he traduït els poemes de Juan Sweeney un altre cop a l'Anglès, la llengua del seu pensament. Vaig trobar aquests atrotinats papers entre les parets del castell de Sweeney a Oklahoma, lloc on vaig néixer i on presumiblement Sweeney de les Mines de Coure va traspasar, tot i que el seu cos sembla que va desaparèixer molt aviat de la cripta familiar.

He d'admetre que a mi no m'agrada massa la seva poesia, i he intentat millorar-la en la mida que he pogut. Tanmateix, l'obra de Juan Sweeney de les Mines de Coure m'ha marcat per sempre, i no puc apartar-la del meu pensament.

Chad Sweeney

1

Almenys les meves mentides són honestes.

La nit va afinant les seves guitarres,
llençant les seves magnòlies a la descurança,

i teixint la seva tosca llana
des de les darreres estrofes del crepuscle.

En la meva identitat n'hi ha tant de química cerebral
que en tinc cura com d'un atac epilèptic.

Cada matí surto a cercar

tot allò què he perdut,
cartes romàntiques escrites per a tirans,

enciclopèdies d'idiomes morts.
Doncs,

els *dents de lleó* es rebel·len
contra les matemàtiques.

Tota cosa odia el seu amo.

2

Un any la terra era cansada,
un dimarts de la terra:
dins els grans de blat
van créixer pedres petites,

antracita,
raïms d'àngata sense sang.

Les xarxes de pesca van ser arrossegades per l'aire.
Ens enduguérem les mans dins de cistelles

i vam compondre una cançó per a nosaltres
fregant els óssos.

3

És molt fàcil acusar Déu
per cometre infanticidi,

així jo acuso els sacerdots
que tenen cura de la nostra Espanya

com ho farien d'un cementiri.
Fóra millor ser un home amb una escombra,

escombrant la sorra de la platja.
Quan tradueixis això

no tradueixis això.

Les meves accions estan curiosament planejades.
Avui, per exemple
penso rentar el mirall.

El mètode no ha estat inventat.
Ho faig amb coratge i sense xarxa

com el frenòleg del qual el darrer desig
va ser catapultar-s'hi per sobre dels Pirineus.

El mètode no ha estat descobert.
Primer escric una llista de les eines,

després, camino cap a la direcció oposada.
Si vius aquí força temps

em coneixeràs.

He crescut amb la gent de la serra.
Era un d'ells. Anàvem al mercat

muntats sobre les ovelles
i ens casàvem amb els primers malucs que ens estimaren.

El bigoti negre de la meva àvia
s'ha trenat per a emmarcar-li la boca.

Mirant-li dins la boca, podia veure
anys cap el futur,

un molí de vent i unes gallines,
la seva llengua negra i morta.

Ella m'explicà la llegenda
de l'home català que va transportar

la lluna en el seu remolc.
Ella em va dir que jo era adoptat,

després m'envià a l'estanc a per cigarretes.

Durant diversos mesos després del naufragi
les llimones arribaven a la platja.

Una a una
van madurar i van emergir de l'aigua.

La princesa jugava a l'amagatall
amb la seva fura blanca.

La fura podia amagar-se en una frase,
una frase llarga com un túnel.

La princesa s'estirava d'esquena
nua en la seva font, i es transformava
en marbre. L'aigua relliscava sobre la seva
màscara trista.

La pell semblava deslluçada,
una ombra de verd.
Vaig sortir fora, a l'aire lliure, arrossegant la meua enclusa

per la seva corretja de seda. ¡Vine Ronin!
El món tan nou, el mercuri
penjant de les fulles. Arreu

les espases estaven ficades
dins malaquita i els nens practicaven
per a ser el rei. Les nostres mestres

udolaven com *meigues*
quan recollien les cabres.
Les tanques i els barrots es doblegaren

cap el *shizo* magnètic del meu anell.
Un so terrorífic es va inflar,
vaig haver de córrer.

Vaig córrer per la baixada i vaig accelerar-me.
Vaig recordar de saludar la Senyoreta Muñoz
i a la Senyora Castilla i al Padre O'Leary.

L'Ester estava acabant
el primer rellotge fet de pardals.
El temps sagnava pels ossos de les seves ales.

8

Em vaig parar com un arbre i
vaig tremolar quan l'aire va bufar.

Els picots em miraven
per si de cas estava planejant un atac.

Sí. Estava planejant un atac.

Vaig néixer a un orfenat de foc.
Vaig menjar els anyells de Caeiro.

Vaig assassinar a les trinxeres del crepuscle
i vaig castigar als fusters constructors de taüts.

Vaig rentar els pits de mareperla
de la reina Isabel

i les ungles d'una vella gossa
sota el pont de Tlön.

Sóc allò que la nit ha estossegat a la seva costa.

Vaig pujar al far amb un ganivet
entre les dents,

vaig pujar amunt en línia recta per les roques,
una forma negra i furtiva entre les onades.

Res va poder impedir-me
aferrar el focus i escriure el meu nom

al fons dels núvols.

Si perdés la concentració
l'estructura de l'edifici

es liquaria

o els cotxes caurien del pont
o l'idioma esdevindria una plaga

o l'Amèrica del futur colonitzaria
l'Amèrica del present

o un mal de cap bulliria sobre la serralada
o amagaria els meus ulls dins dels meus ulls

i creuaria un atac de tos, envers tu,
el mapa moll de whisky, els camions de bombers

envoltant-nos...

- ves-te'n! Podria mossegar-te!
Podria vendre't alguna cosa inútil!

Podria robar-te els documents
i escapolir-me per la porta del motel.

Je deteste.

J'adore.

Esquitxo el terra amb mitjons.

Aquells crepuscles de la guerra civil,
anàvem entre els pins
agafats de la mà.

Cadàvers nous penjaven
com llanternes
de les branques.

Si algun intentava mossegar-nos
el punxàvem amb un pal.

Si era un dels nostres
el dúiem a casa
per rentar-lo.

Els ascensors descendiren en línia recta
cap als avencs de les muntanyes.

Ocells, cecs des feia segles,
giraven amunt pels conductes.

¡No et vaig poder trobar
entre els seus plors estridents!

Res del que varem fer servir.
¡Els miners de Potosí
es van tornar per la fam!

Hi havia un armariet net i polit
allà dalt

on van posar les serps
durant la nit.

La tibia elegant
del pterodàctil

va brollar de les pedres,
va començar a preparar la flor.

Mentre existeixin cérvols que podin
els lilàs dels camins de mines,

mentre un tapís brodat amb
els parapets de Dublin

onduli a l'horitzó,
i un cementiri de naus

mantingui la línia tibant
entre el visible i l'invisible,

mentre els morts cantin
pel darrer viatge de les cigales,

mentre la llúdriga es capbussi
per pescar el llibre sagrat

i el rei nu, el rei de veritat,
el torni a llençar al fons,

una capella verda sota les ones
bressolarà el cor viu d'Irlanda.

La llum va caure pesadament com branques de vidre.
¡La llum

sobre els arcs! ¡Llum sobre les xemeneies!
Els nostres ciutadans van fugir

creuant els aiguamolls
arrossegant els seus fulards blancs

6 blocs, 3 kilòmetres i 8 kilòmetres
rere seu. Ocells de carbó

es van penjar dels núvols
en escultures mòbils radiants de pena.

Fugint de les esglésies
en parelles

en quintets
en verds vestits nupcials amb claus

dins les boques.
El vent deia, *Anda*

Lucía,
les torres de guaita veient-nos fugir.

A la fi passaré la meva pròpia mort dormint.
Seré en un altre lloc qualsevol

quan el meu nom sigui pronunciat
com la beta silenciosa dins la fusta.

Em negaré a signar el certificat.

Passaré pel costat dels oficials
fitant el meu rellotge com si fos algú important

tard per a una cita. Llavors, els meus estimats homes
i dones, amants en futurs segles,

cerqueu-me a les escales
que remunten la neu cap a cap porta,

cerqueu-me a les empremtes dactilars deixades als vidres dels aparadors,
a les teories inèdites dels psicòlegs,

cerqueu a les butxaques dels abrics i en els anuncis
i a les cicatrius jeroglífiques rere els genolls,

i si no sóc allà, cerqueu-me en el so
que fa el temps quan s'esquerda.

Vaig canviar-me un braç per un arc
i l'altre, per un manyoc de fletxes,
i vaig grimpar la seva veu fora del laberint,
una llaçada daurada i fina.

El brau va panteixar dins meu
famolenc de records i de pomes tardanes.

Vaig observar-me als vidres dels aparadors de les botigues
superposant-me als maniquís.
Vaig fer de model, i, per una estona,
Els maniquís van envejar el meu *poncho*.

Tot es redueix a això,
un home entra a un bar per a conèixer algú:

verdader o fals?

Jo caminava per viure entre els devoradors de pedres,
i ella per dins la ciutat cega.

Vaig dormir dins la flor de gel
i ella dins de l'alfabet.

Vaig vendre els meus parenostres a la bruixa dels rius.
Ella va esmolar la seva darrera fletxa.

Els seus vestits maduraven als camps d'oliveres.
Vaig deixar que les seves ombres solcaren el camí.

Va furtar-me els aniversaris de la meva memòria.
Jo em banyava a la cendra de les seves orenetes.

Entre el crepuscle i l'albada
les rates s'ofegaven al riu
com banquers sense feina
negats i inflats dins l'aigua,
làmpades d'oli xiulaven profètiques,
i la distància tremolava en les cordes d'una mandolina,
sí, en les cordes d'una mandolina.

Entre el crepuscle i l'albada
la caserna es disfressava amb campanetes
per semblar un barret amb lluentons blaus,
o com l'Acadèmia d'Esperances Obtuses,
o la serralada que guarda la tomba de la papallona,
o com la cadira que sosté un borratxo adormit,
sí, la cadira sota d'un borratxo.

Les sirenes eren florides -¡era Maig!-
entre el crepuscle i l'albada,
el pol·len volava per tot arreu
incitant als joves a cometre pecats secrets,
i les baionetes dels soldats
brollaven al costat del camí a Cochabamba
on vaig estar intentant de convèncer una pastora a
allitar-se, sí, a allitar-se.

He treballat en secret durant tres anys
al soterrani de la casa gran de l'alcalde
per perfeccionar l'antibomba.

S'implosiona
retraient tot patiment dintre seu
com un carretó de barrets de vídues.

Posaré aquestes antibombes per tot arreu,
els meus poemes,
les meves estrelles negres i lluent.

Em vaig llevar d'hora, tres voltes
al voltant de la fossa,
una ciutat-campament d'exiliats,
circumscribida per tulipes,
envoltada per gossos,
una arada per a sembrar la mar.

Varem idolatrar els tòtems
ancestrals: el leprós,
el pallasso,
el barman i la teixidora
brillaven dins la fusta,
vectors de gravetat
plovent
en descens invisible.

De sobte vaig voler
retornar tots els llenguatges,
el clima va ser la meua
pantalla de làmpada,
la matriu, una finestra
minúscula.

Quaranta anys passant de contraban la meua culpa
al través de la foscor titil·lant, i ni així
les formigues
volgueren romandre on las vaig posar.

¡He collit les taronges de Catamarca!
¡He cavalcat el fantasma del penúltim búfal!